

В И С Н О В О К

щодо розгляду проєкту Закону України про базову соціальну допомогу (реєстр. № 15094 від 20.03.2026)

За дорученням Голови Верховної Ради України Стефанчука Р.О. та відповідно до статей 93, 108, 111 і 114 Регламенту Верховної Ради України, Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів розглянув на своєму засіданні 15 квітня 2026 року (протокол № 240) проєкт Закону України про базову соціальну допомогу (реєстр. № 15094 від 20.03.2026), поданий народними депутатами України Мотовиловцем А.В., Третьяковою Г.М. та іншими народними депутатами України, і зазначає наступне.

Законопроектом пропонується:

запровадити новий вид державної соціальної допомоги - базову соціальну допомогу, яка надаватиметься за заявою малозабезпеченим сім'ям у разі відмови від отримання допомоги на дітей одиноким матерям; на дітей, які виховуються в багатодітних сім'ях; дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, не мають можливості утримувати дитину або місце проживання їх невідоме;

передбачити право на отримання одночасно базової соціальної допомоги та допомоги для осіб, які набули право на пенсію за віком або які досягли віку, визначеного частиною першою статті 26 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», але не набули права на пенсію у зв'язку з відсутністю страхового стажу;

розмір базової величини визначати законом про Державний бюджет України на відповідний рік, але не нижче прожиткового мінімуму для працездатних осіб;

розмір базової величини для сім'ї визначати на рівні 100 відсотків базової величини для першого члена сім'ї (уповноваженого представника сім'ї) та 100 відсотків базової величини для кожного наступного члена сім'ї;

розмір базової величини для кожної дитини віком до 18 років та особи з інвалідністю I або II групи визначати на рівні 100 відсотків базової величини, а для інших осіб з інвалідністю встановлювати у розмірах, визначених Кабінетом Міністрів України;

розмір базової соціальної допомоги визначати як різницю між базовою величиною для сім'ї та середньомісячним сукупним доходом сім'ї, але для сімей, які перебувають у кризовій ситуації, – не враховувати доходи або факт їх відсутності;

встановити різні строки призначення допомоги – від трьох до шести місяців, на один рік, а для окремих категорій – з автоматичним продовженням довічно;

визначити порядок перерахунку розміру призначеної базової соціальної допомоги;

застосувати метод ведення випадку (case management) у наданні базової соціальної допомоги, надання соціальних послуг на рівні громади, визначення повноважень органів місцевого самоврядування у підтримці сімей з низькими доходами;

профільювання сімей з низькими доходами для визначення напрямів роботи та реалізації заходів індивідуальної соціальної підтримки;

укладання тристоронніх угод між органом, що призначає та виплачує базову соціальну допомогу, територіальною громадою та отримувачем базової соціальної допомоги задля акумуляції зусиль щодо виведення родини з кризової ситуації або складних життєвих обставин;

застосування заходів з соціальної активації та реінтеграції на ринок праці, які б сприяли виведенню соціально вразливих сімей та сімей з низькими доходами з стану нужденності;

визначити джерела фінансування базової соціальної допомоги, контроль за правильністю призначення, виплати та використання допомоги тощо.

Автори пропонують передбачити, що цей Закон набирає чинності з 01.01.2027.

На думку авторів законодавчої ініціативи, нова модель надання державної соціальної допомоги забезпечить:

- посилення адресності соціальної допомоги сім'ям, які не мають достатніх ресурсів та не здатні забезпечити їх власними зусиллями чи іншими засобами;

- реалізацію активних заходів соціального захисту, які б давали змогу працездатним громадянам жити незалежно від соціальної допомоги;

- запровадження комплексного та індивідуального підходу до розв'язання проблем особи/сім'ї щодо виведення із складних життєвих обставин на основі ведення випадку та надання адресних соціальних послуг, поєднання надання матеріальної допомоги зі здійсненням заходів щодо соціальної інтеграції, підвищення конкурентоспроможності на ринку праці;

- створить основу для сталого розвитку після війни.

Варто зазначити, що Кабінет Міністрів України наділяється дискреційними повноваженнями щодо визначення порядку призначення, умов виплати та підстав для виплати/припинення виплати базової соціальної допомоги.

При розгляді зазначеного проєкту слід також враховувати, що на даний час реалізується експериментальний проєкт з надання базової соціальної допомоги відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 25 березня 2025 року № 371 «Деякі питання реалізації експериментального проєкту з надання базової соціальної допомоги». Відповідно до пункту 3 зазначеної постанови, Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України зобов'язане протягом двох місяців після завершення реалізації експериментального проєкту (березень 2027 року) подати Кабінету Міністрів України звіт про результати його реалізації, а також пропозиції щодо внесення змін до нормативно-правових актів.

Міністерство фінансів України зазначає, що реалізація положень акта потребуватиме додаткових видатків з державного та місцевих бюджетів. Однак

обсяг додаткових коштів та джерела їх покриття не визначено. За прогнозними розрахунками Мінфіну, тільки для виплати допомог за умовами законопроекту реалізації його окремих положень необхідно вишукати додаткових коштів понад 50,0 млрд гривень. Водночас у порушення вимог частини першої статті 27 Бюджетного кодексу України і статті 91 Регламенту Верховної Ради України до законопроекту не подано фінансово-економічного обґрунтування з відповідними розрахунками та пропозицій змін до законодавчих актів України щодо скорочення витрат бюджету та/або реальних джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення збалансованості бюджету.

Зокрема, Міністерство фінансів України звертає увагу на те, що положення щодо встановлення розміру базової величини на рівні не нижче прожиткового мінімуму та її застосування у розмірі 100 відсотків для кожного члена сім'ї значно розширюють підходи, а отже, збільшують розмір базової соціальної допомоги порівняно з чинними підходами, зокрема в рамках реалізації експериментального проєкту надання базової соціальної допомоги застосовуються коефіцієнти 100 % та 70 % базової величини для першого та наступних членів сім'ї (постанова Уряду України від 25.03.2025 № 371), також для призначення допомоги малозабезпеченим сім'ям застосовується рівень забезпечення прожиткового мінімуму, визначений у Законі України «Про Державний бюджет України на 2026 рік» (наприклад, для працездатних осіб – 60 відсотків; для осіб, які втратили працездатність, та осіб з інвалідністю – 100 відсотків та для дітей – 145 відсотків відповідного прожиткового мінімуму).

Аналогічна ситуація і при обчисленні сукупного доходу сім'ї (домогосподарства), Порядок якого визначено постановою Кабінету Міністрів України від 22.07.2020 № 632, яким встановлено, що у разі надання допомоги по безробіттю за місяці відсутності доходів враховується умовний дохід 0,5 розміру мінімальної заробітної плати (4 324 гривні).

Законопроектом запропоновано для сімей, які опинилися у кризовій ситуації, взагалі не враховувати дохід або факт його відсутності при призначенні допомоги.

Як зазначається у висновку Міністерства фінансів України такі положення потребують визначення диференційованих розмірів при призначенні допомоги, з урахуванням сукупного доходу сім'ї, зокрема й умовного.

Окремої уваги заслуговує застереження Міністерства фінансів України, що законопроект не містить пропозицій щодо внесення змін до галузевих законів, якими визначено право отримання раніше призначених допомог (наприклад, законів України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» та «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям» тощо). Як зазначає Мінфін, наслідком відсутності таких змін буде одночасна виплата допомог за старим і новим механізмами, а отже, відбудеться не зменшення кількості допомог, а навпаки – плюс одна. Тобто трансформації й уніфікації допомог не відбудеться, а фактично збільшується кількість та розмір допомог.

Міністерство юстиції України у своєму висновку висловило застереження щодо визначення терміну «базова величина». Зокрема, Міністерство юстиції України звертає увагу на те, що правові засади функціонування бюджетної

системи України, її принципи, основи бюджетного процесу і міжбюджетних відносин визначаються Бюджетним кодексом України, отже реалізація відповідних положень проекту Закону потребуватиме внесення змін до Бюджетного кодексу України.

Міністерство юстиції також надає низку зауважень до проекту та звертає увагу на деякі протиріччя, властиві положенням проекту.

Аналізуючи положення проекту Закону Дослідницька служба Верховної Ради України (далі – Дослідницька служба) звертає увагу, що деякі поняття у законопроекті мають оціночний характер, що не виключає прийняття уповноваженими суб'єктами невиважених рішень про призначення або відмову у призначенні базової соціальної допомоги, зокрема: «малозабезпечена сім'я – сім'я, яка має низький середньомісячний сукупний дохід»; «у разі виявлення сім'ї, яка має ознаки вразливості або перебуває у складних життєвих обставинах», «кризова ситуація, яка призвела до істотного обмеження можливостей» тощо. Оціночний характер понять завжди супроводжується корупційними ризиками.

Формулювання базового поняття «кризової ситуації» як складних життєвих обставин, на думку Дослідницької служби, не можна вважати коректним. Кризова ситуація – це раптова, непередбачувана подія (травма, втрата), що руйнує звичний (нормальний) перебіг життєдіяльності особи (сім'ї), обумовлюючи необхідність у соціальній підтримці. Складні життєві обставини – це триваліші, об'єктивно важкі умови (бідність, інвалідність, конфлікти), які обмежують життєдіяльність людини, але не завжди обумовлені раптовістю події.

Асоціація міст України та Асоціація об'єднаних територіальних громад звертають увагу, що норми законопроекту, які запропоновані статтями 8-10, 18, 19 не узгоджується з чинними нормами Закону України «Про соціальні послуги», яким визначено повноваження виконавчих органів сільських, селищних, міських рад, а саме щодо: організації надання соціальних послуг; виявлення осіб / сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах; організації ведення випадку; етапів випадку, які передбачають оцінювання потреб, прийняття рішення, складання індивідуальних планів; надання соціальних послуг за згодою людини і визначення вичерпного переліку обов'язкового надання соціальних послуг без згоди людини. Також, положення статті 19 законопроекту потребують узгодження із Законом України «Про соціальні послуги» та акцентується увага, що запропонований механізм тристоронньої угоди фактично поєднує рішення про призначення базової соціальної допомоги та договірні відносини щодо надання соціальних послуг.

Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів отримав також експертні висновки від:

Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України з низкою зауважень до законопроекту;

Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України про підтримку законопроекту;

Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства України, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про підтримку законопроекту за умови врахування наданих зауважень;

Міністерства розвитку громад та територій України, Міністерства цифрової трансформації України, Державної служби України у справах дітей про відсутність зауважень до законопроекту.

За результатами розгляду та обговорення законопроекту Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів ухвалив цей висновок і прийняв рішення рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про базову соціальну допомогу (реєстр. № 15094 від 20.03.2026), поданий народними депутатами України Мотовиловцем А.В., Третяковою Г.М. та іншими народними депутатами України, включити до порядку денного Верховної Ради України дев'ятого скликання та, керуючись пунктом 1 частини першої статті 114 Регламенту Верховної Ради України прийняти за основу.

Співдоповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України визначено Голову Комітету з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів Третякову Г.М.

Проект Постанови Верховної Ради України додається.

Голова Комітету

Галина ТРЕТЬЯКОВА

ВИСНОВОК

щодо проєкту Закону України «Про внесення змін до статті 15 Закону України «Про гуманітарну допомогу» щодо задоволення потреб населення у перевезеннях в умовах воєнного стану на міжміських та приміських автобусних маршрутах загального користування, організація яких покладається на органи державної влади» (реєстр. № 15102)

За дорученням Голови Верховної Ради України Р. Стефанчука, відповідно до статей 93, 108, 111 та 114 Регламенту Верховної Ради України Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів розглянув на своєму засіданні 15 квітня 2026 року (протокол № 240) проєкт Закону України про внесення змін до Закону України про внесення змін до статті 15 Закону України «Про гуманітарну допомогу» щодо задоволення потреб населення у перевезеннях в умовах воєнного стану на міжміських та приміських автобусних маршрутах загального користування, організація яких покладається на органи державної влади» (реєстр. № 15102), поданий народним депутатом України Третьяковою Г.М. та іншими народними депутатами України, і зазначає наступне.

Законопроект розроблено з метою створення належних правових умов для використання транспортних засобів, отриманих як гуманітарна допомога, для задоволення потреб населення у перевезеннях в умовах воєнного стану на міжміських і приміських автобусних маршрутах загального користування, організація яких покладається на органи державної влади та органи місцевого самоврядування.

На думку авторів законопроекту, його прийняття та реалізація дозволить усунути нормативні неузгодженості у сфері використання транспортних засобів, отриманих як гуманітарна допомога, для забезпечення пасажирських перевезень в умовах воєнного стану.

Відповідно до статті 7 Закону України «Про автомобільний транспорт» організація пасажирських перевезень на автобусних маршрутах загального користування покладається на органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування в межах їх повноважень. Водночас чинна редакція абзацу другого пункту 3⁹ та пункту 3¹⁰ статті 15 «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про гуманітарну допомогу» не повною мірою узгоджується з таким розподілом повноважень, оскільки фактично звужує коло суб'єктів, які можуть використовувати транспортні засоби, отримані як гуманітарна

допомога для здійснення пасажирських перевезень.

На практиці це ускладнює використання автобусів, переданих як гуманітарна допомога, суб'єктами господарювання комунальної власності, які утворені органами місцевого самоврядування, для перевезення пасажирів, у тому числі пільгових категорій громадян, на міжміських і приміських автобусних маршрутах загального користування, організація яких покладається на органи державної влади, зокрема обласні державні адміністрації.

В умовах воєнного стану належне транспортне сполучення має критичне значення для забезпечення життєдіяльності населення, доступу до медичних, освітніх, адміністративних та соціальних послуг, а також підтримання економічної активності територій. У зв'язку з цим виникла необхідність законодавчого уточнення відповідних положень Закону України «Про гуманітарну допомогу» для забезпечення повноцінного та правомірного використання транспортних засобів, отриманих як гуманітарна допомога, в інтересах населення.

Підтримуючи загальну спрямованість законодавчої ініціативи слід зауважити таке.

Дослідницька служба Верховної Ради України повідомляє, що прийняття законопроекту є актуальним, однак потребує певного техніко-юридичного уточнення пропозиція до абзацу другого пункту 3⁹ статті 15 «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про гуманітарну допомогу», зокрема з метою забезпечення єдності термінології національного законодавства.

Так, пропонується законопроектом словосполучення «суб'єкти господарювання комунальної власності, які утворені органами місцевого самоврядування» є некоректною. Відповідно до статті 60 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» суб'єкти господарювання комунальної власності (комунальні підприємства) створюються органами місцевого самоврядування або уповноваженими ними органами на базі відокремленої частини комунальної власності. Створення таких підприємств іншими органами, наприклад, державними, є незаконним, оскільки право комунальної власності належить територіальній громаді. Тому вживання після слів «суб'єкти господарювання комунальної власності...» словосполучення «...які утворені органами місцевого самоврядування» є зайвим.

Міністерство фінансів України щодо розгляду законопроекту заперечень не має.

Міністерство юстиції України надає зауваження, а також зазначає, що для вироблення остаточної позиції щодо проекту Закону слід враховувати позицію Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України.

Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України та Міністерство у справах ветеранів України підтримують законопроект.

Міністерство цифрової трансформації України, Міністерство внутрішніх справ України, Міністерство розвитку громад та територій України,

Міністерство економіки, довілля та сільського господарства України Уповноважений Верховної Ради України з прав людини та Державна служба України з безпеки на транспорті повідомляють про відсутність пропозицій та зауважень.

Враховуючи вищезазначене та беручи до уваги результати обговорення Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів ухвалив цей висновок і прийняв рішення рекомендувати Верховній Раді України проєкт Закону України «Про внесення змін до статті 15 Закону України «Про гуманітарну допомогу» щодо задоволення потреб населення у перевезеннях в умовах воєнного стану на міжміських та приміських автобусних маршрутах загального користування, організація яких покладається на органи державної влади» (реєстр. № 15102 від 27.03.2026), поданий народним депутатом України Третяковою Г.М. та іншими народними депутатами України, включити до порядку денного Верховної Ради України дев'ятого скликання та керуючись пунктом 1 частини першої статті 114 Регламенту Верховної Ради України, за результатами розгляду в першому читанні прийняти його за основу.

Співдоповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України визначено Голову Комітету з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів Третякову Г.М.

Проєкт Постанови Верховної Ради України додається.

Голова Комітету

Галина ТРЕТЬЯКОВА

Р І Ш Е Н Н Я

Протокол № 240

15 квітня 2026 р.

Про перегляд висновку Комітету щодо проєкту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо місць поховання загиблих (померлих) осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України (реєстр. № 13693) друге читання

Відповідно до частини п'ятої статті 44 Закону України «Про комітети Верховної Ради України»,

Комітет в и р і ш и в:

Переглянути висновок Комітету від 04 березня 2026 року (протокол № 237) щодо проєкту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо місць поховання загиблих (померлих) осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України (реєстр. № 13693) друге читання.

Голова Комітету

Галина ТРЕТЬЯКОВА

В И С Н О В О К

щодо проєкту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо місць поховання загиблих (померлих) осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України (реєстр. № 13693) друге читання

Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів на своєму засіданні 15 квітня 2026 року (протокол № 240) розглянув пропозиції народних депутатів України – членів Комітету Цимбалюка М.М., Третякової Г.М. підготовлені з урахуванням окремих зауважень Головного юридичного управління Апарату Верховної Ради України № 07/2-2026/56217 від 16.03.2026, Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства України №7302-06/26220-01 від 18.03.2026, Міністерства у справах ветеранів України № 8845/1.1/7.1-26 від 06.04.2026 та 9682/1.1/7.1-26 від 14.04.2026 до проєкту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо місць поховання загиблих (померлих) осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України (реєстр. № 13693).

Відповідно до частини шостої статті 118 Регламенту Верховної Ради України, у разі якщо висновки юридичної експертизи та редакційного опрацювання містять зауваження до законопроекту, підготовленого до другого читання чи повторного другого читання, головний комітет може розглянути на своєму засіданні пропозиції (поправки) членів комітету, підготовлені з урахуванням таких висновків.

До законопроекту для підготовки його до другого читання надійшло у термін, визначений положеннями статті 116 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» - 1228 пропозицій і поправок від народних депутатів України, на підставі пункту 4 частини першої статті 15 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» 4 пропозиції народних депутатів – членів Комітету.

З метою врахування висновку юридичної експертизи, на підставі частин другої, шостої статті 118 Регламенту Верховної Ради України запропоновано доповнити порівняльну таблицю поправками народних депутатів України – членів Комітету Цимбалюка М.М., Третякової Г.М. та іншими і проголосованих на засіданні Комітету:

1) Пункт перший законопроекту доповнити новим підпунктом 1 виклавши його в такій редакції:

"1. У Земельному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 3—4, ст. 27):

1) у статті 20:

абзац другий частини дев'ятої після слів «об'єктів соціально-культурного призначення» доповнити словами «військових меморіальних кладовищ»;

доповнити частинами тринадцятою та чотирнадцятою такого змісту:

«13. Земельні ділянки, розташовані на території Смарагдової мережі, екологічної мережі можуть відноситися до будь-якої категорії земель незалежно від форми власності та використовуються з урахуванням відповідних обмежень у їх використанні. Включення земельної ділянки до території Смарагдової мережі, екологічної мережі не є підставою для віднесення її до категорії земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення.

14. Земельна ділянка може належати лише до однієї категорії земель та одного виду цільового призначення» **(Поправка №16-враховано);**

2) Підпункти 2 та 3 пункту першого розділу I законопроекту об'єднати та викласти підпунктом 2 в такій редакції:

«2) у підпункті 22¹ пункту 27 Розділу X «Перехідні положення»:

абзац перший викласти в такій редакції:

"22¹) для розміщення Національного військового меморіального кладовища та військових меморіальних кладовищ передача у постійне користування, зміна цільового призначення земельних ділянок державної власності здійснюється з такими особливостями";

в абзаці другому слова "Національного військового меморіального кладовища" замінити словами "Національного військового меморіального кладовища та військових меморіальних кладовищ", а слова "у сфері соціального захисту ветеранів війни" — словами "у сфері підтримки та реалізації інтересів ветеранів війни";

абзац третій викласти в такій редакції:

"вилучення земельних ділянок із постійного користування для розміщення Національного військового меморіального кладовища (за винятком військових меморіальних кладовищ, які є його невід'ємними складовими) може здійснюватися без погодження землекористувача, який належить до державної власності. У разі вилучення земельної ділянки для розміщення Національного військового меморіального кладовища, військових меморіальних кладовищ за згодою землекористувача йому може бути передано у користування іншу земельну ділянку державної власності. У разі передачі земельної ділянки на заміну, збитки землекористувачу, пов'язані з вилученням земельної ділянки, не відшкодовуються";

в абзаці п'ятому слова "у сфері соціального захисту ветеранів війни, для розміщення Національного військового меморіального кладовища" замінити

словами “у сфері підтримки та реалізації інтересів ветеранів війни, для розміщення Національного військового меморіального кладовища та військових меморіальних кладовищ”;

абзац шостий викласти в такій редакції:

"Не допускається зміна цільового призначення земельних ділянок на умовах, визначених цим підпунктом, що розташовані в межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення, створених чи оголошених у порядку, передбаченому Законом України “Про природно-заповідний фонд України”, на землях водного фонду, а також на територіях житлової забудови, визначених затвердженою містобудівною документацією на місцевому рівні» **(Поправка №21-враховано)**;

3) Пункти 2 та 3 розділу I законопроекту викласти в новій редакції:

«2. У Законі України “Про поховання та похоронну справу” (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 7, ст. 47 із наступними змінами):

1) абзац перший статті 1 викласти в такій редакції:

"Поховання - діяльність відповідних органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових осіб у межах повноважень, визначених цим Законом та прийнятими відповідно до нього нормативно-правовими актами, а також суб'єктів господарювання, спрямована на";

2) у статті 2:

після абзацу першого доповнити двома новими абзацами такого змісту:

"військове кладовище — відведена у встановленому законом порядку земельна ділянка з облаштованими могилами, колумбаріями чи іншими будівлями та спорудами, призначеними для організації почесних поховань та утримання місць поховань загиблих (померлих) осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, забезпечували виконання службових обов'язків та присяги на вірність Українському народу, а також борців за незалежність України у ХХ столітті;

військове меморіальне кладовище — невід'ємна складова Національного військового меморіального кладовища, розміщена на відведеній у межах відповідної області та Автономної Республіки Крим у встановленому законом порядку в постійне користування державної установи, що належить до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері підтримки та реалізації інтересів ветеранів війни, земельній ділянці з облаштованими могилами, колумбаріями чи іншими будівлями та спорудами, призначеними для організації почесних поховань загиблих (померлих) осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, забезпечували виконання службових обов'язків та присяги на вірність Українському народу, а також борців за незалежність України у ХХ столітті”.

У зв'язку з цим абзаци другий — двадцять третій вважати відповідно абзацами четвертим — двадцять п'ятим;

після абзацу четвертого доповнити новим абзацом такого змісту:

“історичне військове кладовище — відведена у встановленому законом порядку земельна ділянка, на якій облаштовані могили та кенотафи, а також інші меморіальні будівлі та споруди, необхідні для організації поховань та перепоховань загиблих (померлих) учасників Першої та Другої світових воєн, інших воєн та збройних конфліктів”.

У зв'язку з цим абзаци п'ятій — двадцять п'ятій вважати відповідно абзацами шостим — двадцять шостим;

абзац сьомий викласти в такій редакції:

“місце почесного поховання — спеціально відведене місце для поховань та перепоховань на території кладовища чи спеціально відведена земельна ділянка за його межами, призначена для організації почесних поховань, а також Національне військове меморіальне кладовище, військові меморіальні кладовища та військові кладовища”;

в абзаці дев'ятому слова “військове кладовище” замінити словами “сектори військових поховань”;

після абзацу двадцять третього доповнити новим абзацом такого змісту:

“почесне поховання — процедура урочистого віддання почесностей під час поховання загиблих (померлих) осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, забезпечували виконання службових обов'язків та присяги на вірність Українському народу, та осіб, які мають особливі заслуги перед Україною, відповідно до чинного законодавства”.

У зв'язку з цим абзаци двадцять четвертий — двадцять шостий вважати відповідно абзацами двадцять п'ятим — двадцять сьомим;

доповнити абзацом двадцять восьмим такого змісту:

“сектор військових поховань — спеціально відведена земельна ділянка, призначена для поховань на території кладовища, чи спеціально відведена земельна ділянка за межами кладовища, призначена для організації почесних поховань загиблих (померлих) осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, забезпечували виконання службових обов'язків та присяги на вірність Українському народу, а також борців за незалежність України у ХХ столітті”;

3) частини четверту – п'яту статті 14 викласти в такій редакції:

“Витрати на поховання померлих з числа осіб, визначених пунктами “а” - “б” частини першої цієї статті, здійснюються за рахунок коштів державного бюджету.

Витрати на поховання померлих з числа осіб, визначених пунктами “в” - “г” частини першої цієї статті, здійснюються за рахунок коштів місцевих бюджетів”;

4) статтю 15¹ викласти у такій редакції:

“Стаття 15¹. Почесне поховання на Національному військовому меморіальному кладовищі та військових меморіальних кладовищах загиблих (померлих) осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну

цілісність України, забезпечували виконання службових обов'язків та присяги на вірність Українському народу

На Національному військовому меморіальному кладовищі та військових меморіальних кладовищах здійснюватися поховання з військовими почестями загиблих (померлих):

а) військовослужбовців сил безпеки та оборони і поліцейських, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України;

б) військовослужбовців - Героїв України, яким починаючи з 2014 року вручено орден "Золота Зірка", а також військовослужбовців, нагороджених орденом Богдана Хмельницького трьох ступенів, орденом "За мужність" трьох ступенів, відзнакою Президента України "Хрест бойових заслуг";

в) учасників бойових дій, визначених абзацом другим пункту 2, пунктами 19-25 частини першої статті 6 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту";

г) осіб з інвалідністю внаслідок війни, визначених пунктами 11-16 частини другої статті 7 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту";

г) військовослужбовців Збройних Сил України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, розвідувального органу Міністерства оборони України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, які за рішенням відповідних державних органів були направлені для участі в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки або у відрядження до держав, на території яких у цей період велися бойові дії.

На Національному військовому меморіальному кладовищі та військових меморіальних кладовищах не може здійснюватися поховання зазначених у цій статті осіб, які на день смерті мали судимість за вчинення умисного злочину, якщо ця судимість не погашена і не знята у встановленому законом порядку.

Щодо особи, яка загинула під час безпосередньої участі у захисті незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, може бути прийнято рішення про поховання на зазначених кладовищах спеціальною комісією, що утворюється центральним органом виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері підтримки та реалізації інтересів ветеранів війни, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Порядок організації здійснення почесних поховань та увічнення пам'яті на Національному військовому меморіальному кладовищі та військових меморіальних кладовищах визначається Кабінетом Міністрів України.

Увічнення пам'яті осіб, зазначених у частині першій цієї статті, які поховані на інших кладовищах, може здійснюватися у музейному комплексі Національного військового меморіального кладовища.

Особи, зазначені у частині першій цієї статті, які поховані на інших кладовищах можуть бути перепоховані на Національному військовому меморіальному кладовищі та військових меморіальних кладовищах, у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

На Національному військовому меморіальному кладовищі може здійснюватися перепоховання видатних борців за незалежність України у ХХ столітті та, у виняткових випадках, членів їхніх сімей за рішенням спеціальної комісії, що утворюється центральним органом виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері національної пам'яті Українського народу, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України”;

5) у назві та тексті статті 15² слова “Національне військове меморіальне кладовище” у всіх відмінках замінити словами “Національне військове меморіальне кладовище та військові меморіальні кладовища” у відповідному відмінку;

6) у статті 21:

у частині четвертій слова “або на території Національного військового меморіального кладовища” виключити;

частину сьому викласти в такій редакції:

“Перепоховання останків померлих здійснюється за рахунок коштів особи, яка ініціює перепоховання, або інших джерел, не заборонених законодавством”;

7) у статті 23¹:

назву і частину першу викласти в такій редакції:

“Стаття 23¹. Національне військове меморіальне кладовище та військові меморіальні кладовища

Національне військове меморіальне кладовище та військові меморіальні кладовища є об'єктами права державної власності, розміщуються на землях державної власності, крім земель історико-культурного призначення, за винятком кладовищ, визначених у встановленому законодавством порядку пам'ятками культурної спадщини або щойно виявленими об'єктами культурної спадщини, та не підлягають приватизації або передачі в оренду”;

у частинах четвертій і восьмій слова “у сфері соціального захисту ветеранів війни” замінити словами “у сфері підтримки та реалізації інтересів ветеранів війни”;

у тексті слова “Національне військове меморіальне кладовище” у всіх відмінках замінити словами “Національне військове меморіальне кладовище та військові меморіальні кладовища” у відповідному відмінку;

8) доповнити статтею 23² такого змісту:

“Стаття 23². Військові кладовища та сектори військових поховань

Для почесних поховань загиблих (померлих) осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, органи місцевого самоврядування можуть у межах існуючих місць поховання виділяти сектори для військових поховань або надавати земельні ділянки, на яких створюються військові кладовища.

Порядок створення, утримання, благоустрою та охорони військових кладовищ і секторів військових поховань визначається Кабінетом Міністрів України.

Порядок організації здійснення почесних поховань та увічнення пам'яті на військовому кладовищі або у секторі військових поховань визначається Кабінетом Міністрів України.

На території військових кладовищ та секторів військових поховань встановлюються намогильні споруди відповідно до зразка, затвердженого органом місцевого самоврядування”;

9) статтю 27 викласти в такій редакції:

“Стаття 27. Реєстрація поховань померлих

Кожне поховання та перепоховання померлих, крім випадків, передбачених частиною другою цієї статті, реєструються спеціалізованим комунальним підприємством (а в разі його відсутності — виконавчим органом сільської, селищної, міської ради) у книзі реєстрації поховань померлих, форма якої встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері житлово-комунального господарства.

Кожне поховання та перепоховання померлих на Національному військовому меморіальному кладовищі та військових меморіальних кладовищах реєструється державною установою або державним підприємством, що належить до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері підтримки та реалізації інтересів ветеранів війни, у книзі реєстрації поховань померлих, електронна форма якої встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері житлово-комунального господарства.

У разі ліквідації кладовища книга реєстрації поховань померлих передається на зберігання до архіву органу місцевого самоврядування”;

10) у частинах першій і другій статті 30 слова “військових ділянок” замінити словами “історичних військових кладовищ, секторів військових поховань”.

3. У частині першій статті 4 Закону України “Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939—1945 років” (Відомості Верховної Ради України, 2015 р., № 25, ст. 191; 2025 р., № 50, ст. 219) слова “військові кладовища” замінити словами “історичні військові кладовища” (**Поправка №88-враховано**);

4) Розділ II законопроекту викласти в такій редакції:

«II. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Встановити, що у зв'язку із відсутністю іншого задовільного рішення щодо розміщення Національного військового меморіального кладовища, вважати що розміщення такого кладовища здійснено з урахуванням положень статті 9 Конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ

існування в Європі (Берн, 19 вересня 1979 року), ратифікованої Законом України від 29 жовтня 1996 року № 436/96-ВР.

3. Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом:

1) привести власні нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

2) забезпечити розроблення та затвердження плану забудови і розвитку території Національного військового меморіального кладовища;

3) забезпечити розроблення та реалізацію заходів, спрямованих на запобігання забрудненню, охорону та відтворення дикої флори і фауни та природних середовищ існування на території Національного військового меморіального кладовища;

4) розробити та затвердити нормативно-правові акти щодо застосування компенсаційних заходів, спрямованих на збереження біорізноманіття, природних середовищ існування та екосистем, у зв'язку із розміщенням Національного військового меморіального кладовища" (**Поправка №213-враховано**).

За результатами розгляду пропозицій суб'єктів права законодавчої ініціативи підготовлено порівняльну таблицю законопроекту до другого читання, яка містить усі внесені та не відкликані пропозиції і поправки (1232 пропозиції і поправки), з яких враховано 4 пропозиції та поправки, відхилено - 1228 пропозицій та поправок.

Керуючись пунктами 5, 6 частини першої статті 16, частиною п'ятою статті 44 Закону України «Про комітети Верховної Ради України», частинами другою, шостою статті 118 Регламенту Верховної Ради України Комітет в и р і ш и в:

1. Переглянути висновок Комітету від 04 березня 2026 року (протокол № 237).

2. Схвалити текст порівняльної таблиці з пропозиціями і поправками народних депутатів України до проекту Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо місць поховання загиблих (померлих) осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України (реєстр. № 13693).

3. Внести порівняльну таблицю до проекту Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо місць поховання загиблих (померлих) осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України (реєстр. № 13693) на розгляд Верховної Ради України.

4. Рекомендувати Верховній Раді України, керуючись пунктом 3 частини першої статті 123 Регламенту Верховної Ради України, зазначений законопроект прийняти у другому читанні та в цілому із необхідним техніко-юридичним опрацюванням.

5. Співдоповідачами на пленарному засіданні Верховної Ради України з цього питання визначити першого заступника Голови Комітету Цимбалюка М.М. та голову Комітету з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів Третякову Г.М.

Висновок юридичної експертизи та редакційного опрацювання додаються.

Порівняльна таблиця до проекту Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо місць поховання загиблих (померлих) осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України (реєстр. № 13693) на 203 арк. додається.

Голова Комітету

Галина ТРЕТЯКОВА